

PLANINSKI VESTNIK

GLASILO „SLOVENSKEGA
PLANINSKEGA DRUŠTVA“

XXV. LETNIK ————— 1925 ————— ŠTEV. 6

Risnjak.*

Dr. Jos. Cir. O b l a k.

Na jugozapadni strani naše slovenske domovine kipi v nebo čudovito krasen in izrazit stožčast vrh, ki obvladuje ono nam najmanj znano stran naše domovine, kjer si podajajo brat Istran in Hrvat, oba po značaju in jeziku napol Slovenca, ter naši Kraševci roke. Čudovita pokrajina je to; v njej zajema na eni strani Rečina, na drugi Kulpa svoje vode iz podzemeljskih, nam še nerazkritih, a slutenih hramov, ki po svojem grandioznem veličanstvu presegajo vse nadzemske stavbe tega sveta.

Pokrajina je pokrita z neizmernim bogastvom, ki je obenem tudi večer vir lepote in poezije: to je tisti čudokrasni jugoslovanski gozd, ki sega gori od Triglava, z njegove Pokljuke, preko Jelovice čez naš Krim in Kočevsko visoko planoto pa dalje preko bregov Kulpe, kjer že išče stika z obalo morja; od te ga loči zdaj ožji zdaj širji pas kraških goličav, ki jih je ustvarila roka človeka-brodarja, željnega gospodstva morja. Tega gozda tu ni konec; to neizčrpno bogastvo, ki je ostalo skrito in nedotaknjeno za visokim morskim bregom in tam doli za vrhovi Velebitskimi, sega še dalje po jugoslovanski zemlji, se strne preko Dinare z bosansko prašumo, o koje neizmernosti nimamo pravega pojma, in dalje, globoko doli v Balkan.

Od Triglava doli se pričinja ta naš veličastni jugoslovanski gozd in prvi predel tega širokega temnega pasu, ki se končuje doli v Grški, je naša Gorenjska Pokljuka, ki jo loči razmeroma ozka prereza Bohinjske doline od njenega naravnega podaljška, naše lepe gorenjske Jelovice. Ta išče preko Blegoša stika s Trnovskim gozdom in Hrušico ter Cerkniskim Javornikom, ki je zvezan z našim Krimom. Ta tajinstveno lepi svet je označen po tistih mehkih, temnih linijah,

* Iz cikla »Knjige popotnika« pod poglavjem: »Tam, kjer se zvečer žari«.

ki vežejo ostre like robotih gorenjskih planin tako ubrano z mistiko mirne, široko valovite gozane pokrajine dolensko - notranjske, najlepše v zarji večernega solnca.

Tam, kjer se valovje tega sveta že nekako umiri in bi dosegla ta gozdna pokrajina skoro morsko obalo, tam vzkipi oster, gol greben, s čudovitim belim stožcem, nenadoma in ostro odražen iz ostale, sicer tako lepo enakomerne okolice. To je kraljevski brat Triglavov, naš sedaj odstavljeni kralj Notranjske: naš zaslužjeni »monte nivoso«, ali vrh pesniško vojaškega pustolovca Gabrijela (d' Annunzio) — naš slovenski Snežnik. Hvaležen sem usodi, da sem še pred italijansko zasedbo zavzel to čarokrasno točko. Ne po višini, ali po svojem stališču docela doseza Triglavski vrh in ga v marsičem celo nadkriljuje, ker je dominantnejši in neposredneje in neomejeneje vlada daleč naokoli skoro brez tekmeca nad planjavo.

Toda ni čisto sam v svojem kraljestvu sredi visoke gozdne pokrajine; kajti iznad teh gozdov, ki se raztezajo okoli Snežnika in segajo v daljo proti jugu, se dviga ločen od Snežnikovega masiva po precejšnji široki (okoli 10 km razdalje), toda neravni usedi, polni kraških kotlov in dolin, drug celo daljši (okoli 300 m nižji) gorski greben sličnega značaja; ta kipi nad večnimi gozdovi, a je pomaknjen še bližje morski obali in doseže v dveh skoro enako visokih vrhovih svoji najvišji točki.

Na južnem koncu tega grebena, ki je močno presekan po kotlastih kraških usedah, raste na eni (južni) strani kar nad strmo precej plešasto gorsko pokrajino, ki že pomaka svoje noge v Jadransko morje Kvarnerskega zaliva, na drugi (severni) strani pa nad tistim svetom, ki slovi po lepoti svojih gozdov, raste pravi gospodar Reke in celega Gorskega Kotara obenem — 1528 m visoki Risnjak, brat našega notranjskega Snežnika, ki ga ponekod pri nas (na Kranjskem) imenujejo bolj ali manj po praviči »Reški vrh« — nazivanje, ki bi pristojalo le Risnjaku. Saj Risnjak na tej jugoslovanski strani res neposredno obvladuje Reko, Sušak in Kvarner, kakor ga straži na eni (italijanski) strani dosti nižja Učka gora. Zato tudi žaluje za njim general Bencivenga, ki pravi, da se šele na Risnjaku končava na tej strani — »naravna meja« Italije...

Impozantno stoji Risnjak s svojo falango v ozadju reško-sušaške okolice, ako ga gledaš z morja od koderkoli ali pa z razglednih točk Kvarnerskih otokov. Le razmeroma nizka useda ga loči od njegovega le za 20 m nižjega, nekoliko v ozadje potisnjenega hrvatskega Snežnika, ki pa se kosa z njim skoro v vsakem oziru. To sta dve najvišji točki te precej mogočne gorske skupine, ki se

končava z 1442 m visokim vrhom Jelencem, pred katerim stoji dokaj markantni Obruč (1377 m). Obruč je zadnji mogočni stražar oficijelne jugoslovenske zemlje v tem predelu, a sega dejansko še daleč tja za Učko in za notranjski Snežnik v tisto neodrešeno domovino. To je edini moment, ki ti kali uživanje te gorske krasote, družече se tu s krasoto morja. Nič manj impozanten pa je Risnjak, ko ga prvikrat zazreš, prihajajoč s kranjske strani čez Loški Potok in čez kočevsko Drago po tisti samotno-divjki pokrajini, znani le lesnim trgovcem in lovcem, a neznani obligatnim turistom, opremljenim s cepini in z vodniki. — Iznad Trave, visoko gori med Čabrom se ti pokaže v ozadju nad »Hrvatsko Pokljuko« v zmerni daljavi slikovito-divja gorska kulisa z ostrimi robovi dvoje krasnih gorskih postav: hrvatski Snežnik in Risnjak, brez vidne razlike v višini. Ne veš, kateremu bi dal prednost. V komur pa je kaj prave žilice, ta sklene, da si vzame — oba. Diven je pogled na Risnjak tik iznad gozdnate planote, oziroma iz kotlastih travnatih oaz, ki se kakor v gorenjski Pokljuki in Jelovici vrste ena za drugo v teh neizmernih gozdovih; naseljene so z manjšimi in večjimi naselbinami, kakor Trstje, Mali Lug, Gerovo, Crni Lug, Mrzla Vodica ob slavni Lujizini cesti poleg Lokev. Lokve leže ob edini jugoslovanski železniški progi, ki se približa takozv. Gorskemu Kotaru, hrvatski Švici, ter veže Hrvatsko in tudi nas s Sušakom in z morjem. (Delnice so bližje Črnemu Lugu). To so tudi glavna izhodišča za gorsko partijo na Risnjak, ki pa je slovenskemu turistu nekolesarju vsekakor precej od rok. Toda, kdor se šteje za planinca in prijatelja prirode ter gre na naše morje, v Crikvenico ali na Kvarnerske otoke, ta žrtvuje dan, da poseti Risnjak, da z njega prav spozna vso krasoto našega, prav našega Primorja.

Mene je ta interesantni vrh zamikal že tedaj, ko sem ga prvikrat zazrl z našega notranjskega Snežnika, ki še ni bil v sužnosti, zdaj pa tembolj, ker nam je edini ostal v tem predelu naše domovine kot nekak nadomestek za ugrabljeni Snežnik. Kdaj se bo že zanj — in za Triglav — in za Korotan — dvignil nerojeni junak izpod sive Pece?

Tako smo dobili začasno ob celi večerni strani naše neodrešene domovine več takih nadomestkov: za Idrijski Javornik vrh Sv. Treh Kraljev, za Cerkniški Javornik Slivnico, za Snežnik pa Risnjak. Kaka zamenal! S turističnega stališča veljaj to o Slivnici; celo o Treh Kraljih velja, ako bi nam Javornik ne zapiral pogleda na morje v Tržaški zaliv. Težje je to trditi za »Kranjca« glede Risnjaka, ki nam sicer v mnogoterem oziru nadomešča Snežnik.

Saj Risnjak kakor Snežnik vzkipi gospodujoče nad neizmerno goščavo gozdov in na svojem golem vrhu prav tako pokaže čisto

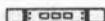
planinsko lice, gorsko trato s svojo čisto planinsko floro. Baš to je: hodiš ure in ure po gozdovih, ko pa nenadoma stopiš iz goščave, se ti pričara kakor bajka čisto gorski vtis; zdi se ti, da si stopil nenadoma na gorenjsko planino. Vsled tega sta Snežnik in tudi Risnjak tako zanimiva.

Očara pa te tudi razgled, ki se ti nenadoma odpre, posebno pogled na Kvarnerski zaliv. Veličastno lep je kontrast med razgledom na jug, na morje, na nase otoke, na cen kvarner tja do italijanskih obal, ter med onim na sever, tja do panorame Julijskih Alp. Je pa še tu cela hrvatska stran: ves Gorski Kotar, pogled preko vse te valovite pokrajine z gorskimi skupinami, tozami in pianotami, v najbližji bližini Bjelasica, a v ozadju masiv Velebita, ki pozdravija že čar naših čarov, slavno Dalmacijo. Iščeš pa v bližini svojo domovino: zagledaš skromno belo golobico gori nad razkošjem laške Reke in Opatije: pozdravljen bodi naš Kastav, sredi borne Kastavščine, Risnjak te čuva! Pozdravljeno vse hrvatsko Primorje! Zdi se mi, da nam je vkljub izgubljeni Učki in Opatiji ostal vendar lepši del Jadrana. Ko sem gledal na ta lepi, široki gozdnati prag, obrnivši se od morske na celinsko stran pod Risnjakom, sem mislil, da sem gori nad Bohinjem v kraljestvu Julijskih Alp, nad triglavsko Pokljuko. Saj je Ribniško-Kočevska planota od tega širokega gozdnega dela pod Risnjakom ravno tako presekana in ločena samo po dolini reke Kulpe kakor Jelovica po dolini Save Bohinjke od Pokljuke, in obe, posamezno po imenu ločeni planoti sta vendar le ena sama celota in tudi geološko le del in podaljšek one gorenjske, samo da je ta naša nižja (visoka poprečno 800 m) proti poključki in jeloviški (ok. 1100 m).

Dolino Kulpe, ki tako spominja na Bohinjsko, razločiš po belosivih stenah, od katerih je najvidnejša Borovška in Ruželjska na kočevski strani. Sploh pregledaš od tu vso takozvano Kočevsko in Hrvatsko Švico, ki sta nerazdružna celota, kakor vsa naša gorska domovina. V »hrvatski« Pokljuki ti zbira oko posamezna sela, ki se blestijo v bujnih svetlih oazah, obrobjenih vsepovsod od temnih gozdov: Lokve, Mali Lug, Črni Lug, Delnice, Fužine itd. Od vseh vodijo pota sem gori; ako si prišel od te strani gori, se vrneš skozi takozvana Medvedja Vrata doli na Jelenje, odkoder greš na postajo, ev. tudi peš na Sušak ali Reko. Precej dolga pot, za kolesarja pa je pravi eldorado po Lujizini cesti, ki je tako lepo izpeljana doli mimo Grobniškega Polja na Sušak. Na Risnjak pa vodi pot iz Gerovega čez Šegine in Lazac ali iz Črnega Luga in ravno tako iz Lokev čez Zelin ali iz Mrzle Vodice. Od enega kraja kakor drugega je od postaj železnice, ki vodi v Gorski Kotar, precej daleč; najbližje železnici je

še vas Lokve, odkoder greš čez Zelin, ali pa iz Delnic v Črni Lug. Visoko gori v šumi na tej strani se vsa ta pota snidejo.

Moj namen ni, da bi popisoval ta pota po Baedekerjevo; podrobni načrt si napravi vsak turist sam. Turist, ki si ureja pota le po vodnikih in »vodičih«, se mi zdi podoben kmetu, ki se le iz knjige uči gnojiti in orati polje. Zato ne pišem »potopisov« in se zavarujem proti naslovu potopisca, kakor ga je označil Izidor Cankar v svojem romanu »S poti«. Moj namen je le v splošnih potezah podati vtise in misli, ki jih je zbudil v meni ta predel lepe naše domovine; saj nam mora biti tembolj pri srcu, čim ožje so nam potegnjene meje, tudi v turističnem oziru. — Strokovno moram vendar omeniti, da obstoji tudi takozvana planinska koča pod Risnjakom, ki pa je vse prej ko pravo planinsko zavetišče. Risnjak, gospodar Gorskega Kotara, ki pomenja Hrvatom toliko kakor nam Triglav, bi res zaslužil spodobno zavetišče; že z ozirom na oddaljenost od človeških prebivališč (5 do 6 ur) bi bilo res potrebno. Pravega turista pa tudi to ne moti. Užitek, ki ti ga nudi Risnjak s svojim razgledom in celo okolico, ti postavi čisto v ozadje spomin na slabo prebito noč na — golih tleh.

Navodilo za planince iz 18. stoletja (Hacquetovo).

Priobčil Dr. M.

Bretanjec Baltazar Hacquet (r. 1739, umrl 1815) je čitateljem »Planinskega Vestnika« že znan. V letniku 1912 je napisal L. Pintar o njem kratek, a izčrpen življenjepis. Hacquet je v svrhe narodopisnih in naravoslovnih študij prepotoval skoro vse vzhodne in zapadne Karpate, zlasti Visoko Tatro. Manj znano je, da ga moramo šteti tudi med prve planince v sodobnem pomenu besede. Potovanje mu ni bilo le neizbežno sredstvo v dosego znanstvenih namenov, bilo mu je tudi smoter in uživanje samo na sebi. O tem priča pred vsem njegovo vztrajno potovanje po gorah. Kajti potovanje sploh je bilo v Hacquetovih časih vse drugo prej nego ugodno, celo pa potovanje po neobljudenih planinah, kjer je mogel človek naleteti kvečjemu na vojaške ubežnike, na divje lovce ali pa na rokovnjače. Potnik je moral računati s pomanjkanjem, pogosto tudi z

odporom prebivalstva, ki se mu je zdelo brskanje za žuželkami, iskanje rastlin in kamenja, kaj šele brezsmotrena hoja po gorskih samotah — najmanj velik nesmisel. Hacquetovo alpinistično vnemo pa dokazuje zlasti dejstvo, da je ravno on najbrž sploh prvi planinec, ki je sistematično opisal svoja izkustva: »Kako se naj potuje po gorovju«.

Spis je označen kot dodatek k njegovim znanstvenim potopisom. Priobčujem ga po ponatisku, ki ga je oskrbel P. R a d i c s za III. let. »Österreichische Touristen Zeitung«.

Kdor hoče Hacquetovo delo prav razumeti, se mora zamisliti v kulturno stanje njegove dobe. Železnic tedaj še ni bilo, cest mnogo manj nego danes, v Alpah skoro nič. Dolga, slaba, nevarna pota so vodila do vznožja gora. Od tam naprej pa še teh ni bilo, kvečjemu se je našla kaka slaba pastirska steza ali pa kak brezsmotren živalski prehod. Le kdor premisli in preudari vse te okolnosti, bo mogel prav oceniti vrednost Hacquetovih navodil. Pa tudi sami ob sebi so Hacquetovi nasveti tako točni, način njegovega opazovanja tako zanimiv, da ga bo i sodobni planinec čital s pridom in z užitkom.

Pri prevajanju sem se trudil, da sem čim največ mogoče ohranil dikcijo in barvo Hacquetovega sloga, v kolikor se s tem pač ne dela nasilje našemu jeziku. Zlasti me ni kaj mikalo, da bi izgajeval nekatere male, bolj navidezne, strogo besedne nelogičnosti, ki so značilen znak sloga Hacquetove dobe in ki ga itak po mojem mnenju samo približujejo živemu jeziku, bolj ko tisti izpiljeni, izračunani, pretehtani slog, ki je h koncu koncev vsaj recimo dolgočasen.

Hacquet piše:

»Često so me izpraševali, kako in na kakšen način se more najbolj smotreno potovati po hribih. Kaj je pri tem neobhodno potrebno? Katere so pri tem največje ovire? Kako se more težko podjetje najprimernejše izvršiti, in podobno.

Odgovarjal sem jim glede na uspehe svojih izkustev. Ker se pa ne spominjam, da bi bil kedaj čital o tem kaj sovisno celotnega, nameravam priobčiti tukaj, kolikor se to da v kratkem napraviti, kar me je naučilo približno 30 do 40 letno izkustvo.

I. O telesni rasti hribolazca. Hribolaščeva postava mora biti lepo zrastle in brez telesnih hib. Najprimernejša visokost je 5 do 5 ½ čevljev. Večji ljudje za to niso pripravi, in sicer iz sledečih razlogov: Prevelik človek ima le poredkoma močnejše mišice nego majhen, čokat, torej tudi nima več moči, a mora vendar radi visokosti svojega telesa več nositi, nego zadnji; dalje: čim višje je telo, tem prej izgubi ravnotežje in tem češče je v nevarnosti, da se prekopicne; in čim daljše so njegove kosti, tem lažje se zlomijo. To

mi je dovolj jasno pokazalo izkustvo; zakaj tisti, ki so hodili z menoj po gorah in bili precej veliki, niso nikoli prenesli toliko, kolikor je napravil tršat hribolazec. Sam sem dostikrat padel, ali kake kosti si nisem zlomil nikoli; rane in otiski pa ne štejejo.

Samo enkrat sem padel s trebuhom na skalo, kar je imelo za posledico kilo, tako da sem moral dolgo nositi pas.

Vid mora biti dober in dalekosežen, kajti kratkovidnik je vsak hip v nevarnosti, da se poškoduje ali si celo zlomi vrat. Pljuča morajo biti brez vsake hibe*), noge močne in vztrajne. Vztrajne noge si pridobimo v mladosti z obilno hojo, z večkratnimi mrzlimi kopelimi pa zlasti močne noge. Nič ni bolj škodljivega za noge kakor topla voda, ker se ne sme debela zgornja koža na podplatih nikoli odstranjevati; zato je dobro nositi vedno škornje, ki jo povzročajo.

II. O lastnostih hribolazca in o utrpnih ali nekoristnih njegovih potrebah. Hribolazec mora biti v vsakem slučaju pogumen in ne sme imeti strahu pred še tako globokimi in strmimi prepadi. Takozvana vrtoglavica nastane iz strahu; da se je človek oprostil, preden gre na visoke gore, je dobro, zahajati na visoke stolpe in stopnjema plezati deloma po prostih ogredjih, deloma po strehah itd., s čimer se lahko navadiš, da hodiš po hribih brez strahu.

Hribolazec se mora odreči vsem ne neobhodnim potrebščinam kakor tobaku, vinu, toplim pijačam, mehki postelji itd., tudi naj bo če le mogoče neoženjen, ker bo imel tako več poguma. Kar se tiče hrane, je meni zadoščal kruh z mlekom ali malo sira; tudi s samim kruhom in vodo sem za silo prebil. Na mnogih potovanjih sem živel tudi brez kruha in samo od riža, in ta hrana mi je do danes ljuba; samo soli mi ni smelo manjkati, čeprav nisem nikoli nosil s seboj niti soljenega mesa, niti sirovega masla, ki pri vsakdanji uporabi preveč užejata — in kako pogostokrat manjka vode, posebno v visokem apnenem gorovju, ki je polno razpoklin in ima šele v gotovi globočini vodo. Žeja je strašna nadloga, ki sem jo često izkusil, zato se ne smemo nikoli zanašati na slepo srečo, da najdemo vodo na višinah, in previdoma je treba vedno nositi s seboj pločevinasto ali

*) Šele leta 1784 sem izvedel, kaj so bolna ali zdrava pljuča. Takrat sem potoval v delu Noriških Alp, kjer sem se hudo razgret (meseca julija) na neki precejšnji višini tako ohladil, da sem dobil revmatično vnetje levih pljuč. Čeprav je vnetje kmalu prešlo, mi je ostal vendar revmatizem 5 let v tem delu; gvajakova smola in arabski gumi s sladkorno vodo sta ga končno pregnala.

podobno čutaro, napolnjeno z vodo. Zelo prijetno je, primešati ji nekaj rastlinske kisline, zlasti kjer se je treba v ravninah zadovoljiti s stoječo vodo.

III. *Obleka hribolazca*. Za pokrivalo ni treba drugega nego usnjene čepice, ki ima spredaj in zadaj senčilo. Podložena mora biti s svetlim krznom; njene prednosti so lahkost, upogljivost ter priročnost za nošo v žepu. Te čepice so ruski izum in najboljše od vseh, kar jih poznam in ki sem jih rabil.

Lasje morajo biti okroglo pristrženi ali pa zviti v kratko kito. Ker moremo hoditi po gorah samo v vročih dnevih, ko se torej ne prestando potimo, ni za ta slučaj nič bolj ugodnega kakor bel robec, ki se zaveže okoli glave, tako da visita dva rogljiča preko tilnika, pri čemer jih veter lahko giblje in nas s tem hladi. Za vrat je najboljše, če je prost. Telovnik in dolge hlače iz irhovine so najprimernejše, samo morajo biti okoli kolena dovolj široke. Suknja mora biti kratka kakor kurirska in brez gub, tudi mora imeti široke zaklopnice in štiri žepe, in sicer dva od zunaj in dva od znotraj na prsih. V enega notranjih se spravi pisalna deščica s papirjem za risanje in denarnica, v drugega dvoceven samokres. V zunanjih žepih lahko spravimo kratek angleški daljnogled, kakor ga rabijo častniki, mal kompas in podobne stvari. Žepna ura je potrebna in se mora spraviti v mali telovnikov žep, tako da ne more v nobenem položaju pasti ven; prav tako je potrebno povečalo s tremi lečami, ki se dajo ustaviti ena nad drugo.

Na nogah ni treba imeti drugega, nego iz dobrega usnja napravljene kratke škornje; čim debelejši so podplati, tem bolje; golenica mora biti prav tako iz mehkega in debelega angleškega usnja zato, da je v toplih krajih, kjer se stopi lahko vsak čas na strupeno kačo, ne more le-ta tako hitro prebosti. Če pa je kdo vendar pičen, tedaj naj takoj preveže ranjeni ud, da nabrekne navzdol, ubod pa naj s kako iglo, s trnom ali s konico noža pripravi do krepkega krvavenja, tako da izteče strup. V južnem delu Ilirije, kjer sem potoval, je človek vsako uro v tej nevarnosti. Nikoli ne smemo biti brez usnjenih rokavic, zakaaj pri plezanju v skalah so zelo koristne, ker potrebujemo za to tako pogosto rok. Prav tako ne moremo pogrešati kratkega, iz dobrega sukna napravljenega plašča, in sicer ne samo, da se obvarujemo pred dežjem in snegom, ampak tudi zaradi velikega mraza, ki smo mu izpostavljeni v znatnih višavah in kjer človek dostikrat nima druge odeje in ležišča, kakor to oblačilo.

IV. *Oprema za gorska potovanja*. Potreben je šest- do sedemleten konj, ki naj bo bel ali vsaj belosiv. To barvo

priporočam zaradi tega, ker moramo često pustiti konja na pol pota na planinah ali tam, dokoder ga moremo uporabljati, kjer moremo potem ob povratku to barvo takoj opaziti. Visočina štirinajstih pedi je zadostna, kajti kar sem rekel uvodoma o človeku, velja tudi o tej živali. Griva naj bo gorskemu konju postrizena, ne pa tudi rep; prva je na potovanju jezdecu in v vročini konju nadležna, toda slednji je poleti zelo koristen. V hribih, kjer hodimo vedno po skalovju, morajo imeti podkve močne in visoke ozobce in spredaj okove. Lahek povodec naj ostane vedno na glavi in čezenj pride pri jahanju prav taka uzda. Sedlo mora biti zaprto, mehko in ob straneh dovolj globoko, jermenena na prsih in repu ne smejo manjkati. Stremena naj bodo podložena, ker pri dolgem jahanju človek rad stoji v njih.

Hribolazec mora imeti na konju noge naravnost iztegnjene, tudi ne sme sklepati jezdarskih mišic, delati mora torej to, kar dela zanikaren in slab jezdec; kajti če daje na konju mišicam drugačno smer, nego jo rabijo pri hoji, bo težko hodil po gorah in ne bo imel moči, ki bi jih moral imeti. Konj mora biti brez vsake hibe, da si moremo brez skrbi na njem odpočiti. Brez dobre sedlove odeje ne smemo jahati. Koristna je, ker je tako konj varen pred pritiskom; razume se, da naj se jaha enakomerno. V vročih poletnih dneh, ko se konj zelo poti, moremo vzeti pri vsakem počitku odejo izpod konja in jo med tem posušiti na solncu, ne da bi bilo potrebno konja razsedlati. Od zadaj na sedlu lahko pritrdimo dve široki usnjeni jahalni torbi, katerih obšivi imajo prav tako široke žepe kakor torba sama. En jermen teh torb leži na sedlu, drugi se pritrdi na zanjko pri skalah. Z robovi se pripnejo te torbe ob straneh na sedlo in vanje spravimo nekaj malega potrebnega perila ter rjuho iz tanke tkanine, nekaj obvez in nekoliko suhih zdravil. V eno torbo denemo papir za stiskanje rastlin in volneno jopico, knjigo in slične stvari. Spredaj na sedlu prideta namesto oglavnika dve podolgasti usnjeni vreči, ki sta zgoraj zvezani s širokim jermenom, ki je v sredi in sicer tam precepljen, kjer pride skozi ploski obroček sedelnega glaviča. Z dolnjim delom se pripneta vreči od spodaj na sedlo. V eno teh vreč pridejo dereze in pleteni čevlji, o katerih bomo spodaj še govorili, dalje okovno orodje, ker mora človek v stiski sam znati konja okovati. Kajti kako pogosto se pripeti, da obtiči konju noga v ozkih skalnih razpoklinah in da se odtrga podkev, ko potegne konj nogo ven; če ni mogoče takoj spet pritrditi železa, tedaj je uničeno kopito, preden pridemo do kovačnice, in kaj naj začnemo potem na dolgem potovanju? V drugo vrečo pridejo tesna žepna delavnica, vrvi, sekira ter obodec za gorsko palico in podobne stvari.

Na sedelnem glaviču gre skozi omenjeni ploski obroček jermen, da moremo pritrditi plašč nanj. Kratek pribočni nož je na dolgem potovanju potreben, imeti mora obenem nož in vilice. Če vzamemo s seboj tlakomer, ga obesimo nenapolnjenega, kakor karabinko, na desno stran konja ali pa ga nosimo na hrbtu.

Pri dolgih potovanjih, ki jih moramo dovršiti v nekaj mesecih, to ne gre in treba se je merjenju višin čisto odreči.

V. Preskrba na potovanjih. Nič ni bolj potrebno, kakor da ne zmanjka nervus rerum gerendarum; ali kako ga naj ohranimo, če smo vedno v nevarnosti, da nas kdo opleni? Konja in vse, kar imamo, nam lahko vzamejo, srajco, hlače in telovnik pa vendar po večini puste; delal sem torej tako-le: Prvič nisem pustil v žepu nikoli več kakor 20 do 30 goldinarjev, drugič je obstojal vsak gumb mojih hlač in telovnika iz petih dukatov, ki so bili z usnjem prevlečeni, torej jih ni bilo mogoče razpoznati. Vreče, pasovi in kjerkoli se samo domneva, da bi se mogel najti skrit denar, se natančno preiščejo, toda na kaj takega ne pridejo gospodje komorniki (! — v gostilnah), ker jim je pač jasno, da mora človek imeti pristne gumbе.

Kadar leži kako mesto na našem potu, tedaj je boljša menica, vendar s popisom prejemnikove osebe. Popotnik, ki ima slugo s seboj, je veliko na boljšem, ker more ta spati v hlevu pri konju, kar je v več krajih iz naslednjih razlogov zelo potrebno. Prvič mu ne ukradejo konja, drugič ne manjka temu krme.

Nikoli se ne sme prenočevati v razdrtih vaseh, kajti tu ni človek nikoli varen, da ga ne opleni ali ubijejo; bolje je, taboriti na planem polju in, kjer je mogoče, na kaki višini; toda eden mora vendar vedno stati na straži, da ga ne napadejo.

Za hrano zadostujejo riž, sol in nekoliko masla, da se prebije nekaj časa, dokler ni boljšega; sem in tam si ustrelimo nekaj divjačine, da se zopet dobro pogostimo.

Tudi sedlo, vrvi, sekire, žebli, železne sponse se nikakor ne smejo pozabiti.

Prikladno je, navaditi konja na kruh, sol in vino, kjer ga je mogoče dobiti; tako ga podnevi kmalu nakrmimo in konj ohrani tudi moči, kakor da bi mu večkrat umil noge z žganjem in milom.

VI. Potrebščine za hojo po gorah. Samo ob sebi se razume, da ne moremo v nobeni deželi in v nobeni pokrajini hoditi po gorovju, ne da bi imeli za vodnike domačine ali divje lovce, ki poznajo kraj. Če smo se pa končno zaupali vodnikom, naj bodo to

kakršnikoli, tedaj jih moramo poslušati in ne prodajati učenosti in hoteti vse boljše vedeti, kajti po navadi pride iz tega neumnost.

Nekajkrat sem moral svojo neumestno modrost drago plačati, ko nisem znal s svojim vodnikom ne naprej ne nazaj. Zabloda v gorah lahko stane življenje — in več vendar ni mogoče izgubiti na svetu!

Divji lovci so najboljši spremljevalci; kajti znajo si pomagati iz največje nevarnosti; so neutrudljivi, utrjeni, nosijo lahko težka bremena, poznajo vsa zakotja svojega gorovja in človek je gotov, da ne bo pri njih od glada poginil. Za dolgotrajno potovanje na visoke gore se ne sme vzeti manj ko dva do tri može, ker morajo nositi živež, vrvi, orodje, plašč in podobno. Potrebna je srajca za preoblačenje in pa, kar je najbolj potrebno, da se ohrani zdravje, jopica iz fine volne. Šele v zadnjih letih svojih potovanj sem spoznal koristnost tega oblačila.

Na gore znatne višine, to je preko 1000 in več sežnjev, moremo priti samo v mesecih juliju in avgustu, samo v teh vročih mesecih je mogoče kaj takega doseči v znoju svojega telesa.

Če smo se torej — na celem telesu mokri — popeli deset, dvanajst ali še več sto sežnjev visoko, tedaj ne moremo v redkem ozračju hoditi z navadnim korakom, počivati moramo vsakih 100 do 200 korakov; dosegli smo z ledom in snegom pokrite kraje, človeka začenja zebsti po celem telesu in sicer tem bolj, ker so njegova oblačila prepojena z znojem; če jih pustimo, da se posuše na telesu, tedaj smo si lahko gotovi, da dobimo prej ali slej revmatizem, ki človeka ne zapusti nikoli več; da se torej ognemo temu trdovratnemu zlu, se poslužujemo volnene jopice, ki jo oblečemo namesto srajce.

Najnevarnejše se menjata vročina in mraz v apnenem pogorju vroče poletni dni. V predutih odbijajo stene vse solnčne žarke na telo; ko pa pridemo iz take globeli okoli poldneva preko gorskega slemena ali grebena na severno stran v senco, tedaj nas — če prihaja veter od te strani — preseneti takoj mraz, da leže mokra oblačila kakor led na človeku, izparica je ovirana, in lahko si mislimo, kakšna hitra izprememba se vrši v hidrostatici žil.

K vsem tem opisanim potrebščinam, ki jih moramo imeti za hojo po gorah, spada tudi dolga lahka palica, ki ima spodaj obroček brez bodice, zgoraj pa zakrivljen kavelj, s katerim se lahko oprijemljemo za grmovo vejevje ali skalnate razpoke in na katero moremo, potem ko smo jo pritrtili s kamenjem, obesiti na višinah svoj barometer.

Prav tako je potrebna dolga vrv za onega, ki hodi na ledenikih prvi, da si jo priveže okoli telesa in da ga moremo gotovo potegniti ven, če bi padel v kako razpoklino, ali pa tudi da se more sledečim pomagati navzgor, kadar je prvi dosegel vrh kakšne skale.

Dereze so splošno znane, tako za roke kakor za noge, vendar so pa koristne samo v apnenem gorovju in na ledenikih, dočim sem v granitnem in peščenem gorovju tisočkrat bolje prebil v opankah, spletenih iz vrvi. Le-te se izdelujejo iz vrvi, debele za mali prst, ki se mora prepojiti z oljem in sešiti s črevnimi strunami, na kar se pripnejo z jermeni na čevlje.

Kjer ni gladkih sten ali skalnatih ploč, tam jih uporabljamo v kremenastem gorovju zgolj za sestop. Ker imajo podplati raskav prevleček, se nam ni treba bati, da izpodrsnemo na gladkih skalnatih stenah, kar se lahko pripeti z derezami, in korak je v njih bolj varen. Seveda ne trpe tako dolgo, kakor prve, a vendar dolgo dovolj, da dosežemo svoj smoter, in kaj takega si lahko izgotovimo vsak dan, če imamo le vrvi, črevne strune in iglo.

VII. Kedaj in kako naj se hodi po gorah? Kaj takega se smemo lotiti, kakor zgoraj omenjeno, samo v dolgih poletnih dneh. Če hočemo priti na visoko goro, tedaj smemo prehoditi prve dni, kadar jih je več potrebno, samo majhne dalje, da ne trosimo moči, ki jih bomo na zadnje pri vzponu na vrh najbolj nujno potrebovali. Prenočevati se mora tako visoko, kolikor je mogoče. Če dosežemo kako skalnato duplino, kakor se često nahaja v apnenem gorovju, tedaj je to najboljše zavetišče. Če se pa ustavimo na koncu kakega gozda, kjer se često dobi še zadnje rušje, imamo lahko ogenj, ne samo da se grejemo, ampak da se obenem tudi varujemo divjih živali, kakor medvedov, volkov in podobno. To potrebo sem spoznal v Karpatih. — Izmed visokih pogorij ni na nobeno lažje priti nego na one, ki sestojе iz peščenca, najtežavnejša in najbolj nevarna pa so apnena pogorja prvič radi velike preperelosti, tako da ni varnega stopa niti oprijema, drugič radi gladkih in pogosto navpičnih sten in tretjič radi pogostih počī in prepadov, ki često niso vidni zbog grmičevja in dolge trave in v katere lahko padeš in si zlomiš noge; tudi so taka pogorja pri znatnejši višini po navadi brez vode.

Na visokih gorah ne smemo biti nikoli brez orožja; nimamo pa se boriti z ljudmi, temveč z nekim drugim sovražnikom, namreč z velikimi orli, kakor so to n. pr. brkati ser in drugi. Če smo sami in gremo po robu prepada, tedaj je ta ptica tako predrzna, da nas bije ali peha s perotmi. Če pademo, nam je kmalu na filniku s svojim mogočnim kljunom in kremplji.

Na vrhu znamenitih višin je treba vsekati znamenja ali pustiti druge znake; kajti v vseh strokah so dvomljivci; taki ostavljeni znaki pričajo potem o resnici. Tako je tudi dobro, napraviti očrte zanimivih krajin, kakor tudi cele zemljevide gorovja. Take stvari sem vedno 'uvrščeval v svoje potopise, da pokažem, po katerem kraju sem potoval.«

Zgode in nezgode v planinah.*

† Vladimir T.

Poslednji žarki zahajajočega solnca so razsvetljevali mogočno Skuto z njenima tovarišicama, Rinko in Štruco, ko sva se z Rajkotom počasi dvignila s klopi pred kočo v Bistrici in se napotila v mrak. Hlad naju je objel in podvizala sva korake skozi temni bukov gozd. Z lahkoto sva se dvigala po Jermanovem Robu. V mraku je ginila pot za nama in visoko v Klinu sva morala prižgati luč, če sva hotela dalje.

Zvezde in jasno nebo naju je pozdravilo, ko sva prispela k pastirski bajti. Odtod sva se počasi dvigala do ogromne skale, ki kaže turistu smer poti. Skoraj se nama ni hotela približati. Pri njej sva se nekoliko oddahnila. Nato dalje, v gluhi noči, do kočice na sedlu.

Votlo je zazvenelo v tiho noč zamolklo trkanje. Nič odgovora... Še trkanje in trkanje in vrata se polagoma odpirajo, med njimi pa se je prikazal zaspani obraz oskrbnice. Nisva ji hotela prikrajšati sladkih uric spanja, sama sva si skuhala čaj in okoli polnoči sva šla spat.

Ogledovali so naju drugega jutra turisti, ko sva, opremljena z vrvjo, odhajala iz kočice. Gledali so za nama in se muzali, češ, kar po poti gresta z vrvjo. Kakor hitro pa sva prispela do snežišča tam, kjer zavije pot na desno — na Planjavo — sva krenila navzgor po lahkih skalah in sva kmalu prišla v nekak kotel s strmimi stenami na treh straneh. Le pristop je bil prost. Pred nama se je dvigala navpična stena z ozko razpoko: tu je bila edina možnost za prehod. Poskusila sva jo. Seveda sva takoj uvidela, da s črevlji ne bo šlo črez. Spravil sem se na ekspanirano ploščo, se sezul stoje, dal črevlje v nahrbtnik, izročil cepin in nahrbtnik Rajkodu, nato pa zopet stopil v razpoko in pričel plezati. Z levo roko uprt v steno na desni, z nogami in

*) Ta spis je poslal Vladimir Topolovec uredništvu leta 1923.

desnico zasidran v levo steno, sem se pomikal navzgor. Celo tako je prišlo, da mi je mahala polovica telesa iz razpoke, z drugo polovico pa sem si pomagal naprej. Poleg tega so bile stene še mokre. Težko je šlo, a končno sem le prišel na lažje mesto, se usidral v kaminu, potegnil cepin in nahrbtnika po vrvi do sebe ter jih vrgel kar preko glave v kamin. A sledilo je težje. Ker si Rajko v steni ni mogel sezuti svojih čevljev, v njih mu pa ni držala nobena stopinja, sem ga moral po vrvi naravnost vleči navzgor. Nahrbtnik me je tiščal navzdol, vrv z Rajkotom ravnotako in prav v zadnjem trenutku, ko je sila priklopela do vrhunca, je bil tudi Rajko že izven nevarnosti; če ne, bi bil gotovo spustil nahrbtnik preko glave v dolino. — Toda nisva še bila rešena. Previseča skala nama je zaprla izhod. Prav pod njo sva se morala splaziti, nato še par stopenj in bila sva na lepem.

»Ali je to Brinškov kamin?« sva se vpraševala. »Nemogoče, saj je šele tam,« mi je pokazal Rajko drug kamin na desni nad nama. Na levi pa je ležala široka polica, ki vede počasi proti kaminu. Torej sva naredila kar svojo pot! In spomnila sva se Kunaverja, ki piše, da so se morali pred nekim kaminom obrniti in iti po polici do Brinškovega. Bržkone je bil to dotični kamin.

Obula sva čevlje in se dvigala po snegu proti Brinškovega kaminu. Skozi globoko luknjo sva naenkrat prilezla vanj. Brez posebne težave je šlo navzgor in čez nekaj časa sva bila že nad njim.

Dalje sploh ni nič več hudega. Ves čas po grebenu lahko plezanje in na nižjem vrhu Planjave sva. Še sedlo Vilice te loči od glavnega vrha, ki sva nanj stopila ob 11. uri. Rabila sva torej preko zapadne stene Planjave 4½ ure. — Prijetno je bilo zlekniti se na trdih fleh in gledati, kako se vsenaokrog zavijajo vrhovi v meglo, samo Planjava se je kopala v opoldanskem solncu.

Na potu proti sedlu sva se na vsakem snežišču podričala. Tako mi je ugajalo, da sem si zaželel Turskega Žleba, kjer bi se lahko dalj časa vozil po snegu, dasi je Rajko nasprotoval.

Ko sva se končno na Kamniškem sedlu nekoliko okrepčala, se me je le usmilit Rajko in šel z menoj »dričat« v Turski Žleb. Pot do Žleba je splošno znana, a zanimiva; posebno so zanimivi fantastični možici na Kotličih, ki so me pred nekaj leti v megli grozno strašili; zanimiv je tudi »sod brez dna«. — V poldrugi uri sva bila na vrhu Turske gore, seveda od Kamniškega sedla računano. Tu mi Rajko ni hotel verjeti, da sem pred dvema letoma videl na vrhu Turske gore v megli majhnega črnega psa, ki je takoj, ko me je zagledal, skočil preko stene. Smejal se mi je, jaz pa sem vseeno prepričan, da je bil res pes in ne prazen »strah«.

Zares sem se razveselil, ko sem zagledal Turski Žleb popolnoma snežen. To se bova dričala! Rajko se je odpeljal kar naprej, jaz pa brezskrbno za njim. A ko sem se pripeljal do srede Žleba, mi je nenadoma na slabem snegu spodletelo in — že sem letel navzdol. Skušal sem se ustaviti s cepinom: brezuspešno! In tedaj sem premišljeval, kaj je mogel občutiti Jug, ko je priletel v razpoko na Veliki Dnini in »gruntal« — psihološke probleme... Dosti časa za premišljevanje pa ni bilo; kajti že sem treščil z vso silo v steno in dobil sem »vtis«, da letim z navzdol obrnjeno glavo v globino. Brzina se je stopnjevala, pred mano je ob skali zazijala razpoka, izogniti se ji nisem mogel: še en hip — in že sem bil v nji. Iz rok in obraza je kapljala kri na obleko in na sneg. Toliko sem še vedel, da sem zavpil Rajkotu, naj prinese cepin, ki je ostal nekje v Žlebu. Res se je Rajko kmalu pripeljal in mi je izročil moj cepin, ki ga pa nisem mogel prijeti. Z veliko težavo sem nato dospel do poti, kjer mi je šlo lažje.

Srečno sva prispela v Frischaufov Dom. Čudno so me pogledovali turisti, mokrega, razpraskanega in razkuštranega. Zato sem se šel umiti, dal sušiti obleko, sam pa sem prebiral knjige in ogledoval Hudi Prask, ki sva ga mislila naslednjega dne napasti. Roke so bile namreč že toliko boljše, da sem lahko kaj prijel, glava pa, sem si mislil, pri plezanju ne pomaga dosti.

Res sva se naslednjega dne (13. julija 1923) z lahkoto dvigala po »Hudem Prasku«. Pri snežišču, že precej visoko, sva zavila v kaminček in se držala desne strani. Brez vsake težkoče sva lazila po skalah, proti vrhu pa sva krenila v razpoko, ki je nastala med snegom in steno. Tu je Rajko sprožil kamen, ki je tako pripravno oplazil mojo roko, da mi je takoj otekla. Že v drugič smola!

Ko sva se bližala grebenu, sva mislila, da je glavni del ture že za nama; a prispevši tja, sva videla pred sabo strmo se vzpenjajoč nov greben, porasel z ruševjem in na pogled skoraj nepristopen. »Vendar ni nikjer drugje pristopa,« pripomni Rajko, »naprej kar po grebenu«. Strm je bil, vendar sva ga še dosti lahko premagala, oprijemajoč se ruševja. Z vrha grebena sva morala na drugi strani zopet dol itd. Prilezla sva do gladke, popolnoma navpične stene, preko katere sva pomagala drug drugemu. Jaz sem podstavil Rajkotu roko, da je stopil nanjo, on pa me je potegnil navzgor. Še nekaj časa sva kolovratila dalje, potem pa sva zavila na severno stran grebena in nato na dolg snežen plaz, ki naju je privedel na pot iz Matkovega Kota. Lahko sva se zdaj dvigala po stezi in sva bila kmalu na vrhu Mrzle gore. — Z Okrešlja sva rabila ravno 3 ure.

Po kratkem počitku je šlo brzo navzdol. V posameznih žlebovih je še ležal sneg, vendar sva ga prekoračila brez nevarnosti, dasi nisva imela cepinov s seboj. V kratkem sva bila izven sten in že sva dričala po Mrzlem Dolu proti Okrešlju.

Kaki 2 uri pozneje sva jo sekala zopet, obložena z nahrbtniki, proti Savinjskemu sedlu. Na Jezerskem sedlu sva nahrbtnika odložila in polezla na manjšo Koroško Babo. Pot je izborno markirana, vendar je hujša od poti na Mrzlo goro, posebno navzdol grede. Skale so tako ostre, da se jih skoraj bojiš prijeti. Toda kljub temu je plezanje interesantno.

Ko sva se vrnila z Bab, sva krenila proti Žrelu. Neprenehoma je bobnelo tam gori pod Skuto in skale so letele v dolino s silnim ropotom. Bala sva se torej resno, kako bova prišla skozi Žrelo, ako to grmenje ne bo ponehalo. Vendar sva jo tudi to pot srečno izrezala. Le žice so bile popolnoma potrgane in klini omajani; na snežišču pa je ležala gromada okrušenih skal. — Nedolgo za tem sva dosegla gostoljubno streho Češke kočē.

Krasno so nama žarele drugega jutra Visoke Ture z Großglocknerjem in Großvenedigerjem nasproti, ko sva stopala po lepi stezi proti Gornjim Ravnem. Komaj sva dobro stopila na Ravni, ze sva bila na snegu, po katerem sva lezla na desno proti stenam Kočne. Visoko gori sva zavila na Kremžarjevo pot in se brzo dvigala po njej. Sneg, ki je na mnogih krajih še pokrival stezo, naju je silil k opreznosti, predvsem pred izstopom na Dolško Škrbino, kjer bi se pri vsakem nepravilnem koraku lahko popeljala v prepad.

Na Škrbini sva pustila nahrbtnika in odhitela na vrh Kočne. Razgled prekrasen! Kamor je segalo oko, povsod se je dvigal vrh pri vrhu, vmes pa ljubke dolinice. Predvsem so zbudale najino pozornost Visoke Ture in pa mirna zelena Koroška; na jugu naju je žalostno motril Javornik z Nanosom in Snežnikom, na zapadu pa poleg Triglava, Škrlatice in Razora tudi Mangart.

Nisva še prišla nazaj na Dolško Škrbino, ko so se pričele plaziti iz doline megle, druga za drugo; počasi so se dvigale v višine. Megla gor, midva dol: tako sva kmalu tičala v njej. Kmalu pa sva ji pokazala hrbet in pričela lezti kar proti Grintavcu. Po dolgem sneženem plazu sva prišla v steno; iz nje na severno pobočje in na vrh Grintavca sva res prispela še pred meglo. Radi tega je bila tako razžaljena, da se je za trenutek kar skrila pod stene Kočne; počasi pa se je zopet pričela šopiriti. Toda kmalu je objela i Grintavec in še naju.

Čakala sva nekaj časa; no, umakniti se ni hotela, ampak je silila prav na vrh, kjer sva midva sedela. Zatorej sva mislila, da hoče tudi megla na vrh kakor midva; ko ga doseže, bo zopet odšla. Umaknila sva se ji in res, takoj je sedla na vrh, a zapustila ga ni. Zato smo jo pobrisali v dolino.

Kakih 200 m pod vrhom zaslišiva naenkrat čudno piskanje in ukanje. Ozrem se, zavriskam, a že sem ležal na tleh, kakor sem dolg in širok. Ker nisem gledal na pot, sem stopil v razpoko in si izvil nogo v stopalnem sklepu. Bolelo je, bolelo, vendar sem se potrudil in počasi krevsal proti Kokorskemu sedlu. Poti ne bom popisoval; mislim, da ni bila še nikomur tako težka in huda, kakor topot meni. Ves izmučen sem prilezel v kočo. V koči sem si ogledal nogo. Bila je že zelo otekla in komaj sem jo s silo spravil v čevelj. Prijazna oskrbnica mi je dajala mrzle obkladke; pa vse skupaj ni nič pomagalo.

Rajko se mi je posmehoval, češ, kakšen bom prišel v Ljubljano, razpraskan po glavi in rokah, hodeč po »bergli«. Bergle baš ne bo treba; res pa me je na vsej turi spremljala smola, kakor še nikoli: najprej vožnja skozi Turski Žleb, potem podstavljanje roke kamnu v Hudem Prasku in zdaj še Grintavec. V tretje je moralo iti...

Nerada sva se spravila na pot v Bistrico. Pred odhodom sem kakih 10 minut »dresiral« nogo. No, pomagalo ni dosti; komaj sem prišel na plano, mi je zopet hotela odpovedati pokorščino. A volja je bila močnejša od mesa in moralo je iti.

Kar zavriskal sem, ko se je slednjič pokazala kočica v Bistrici. Noga je bila vsa izmučena in otekla. Sedla sva za mizo in se smejala »nedeljskim turistom«, ki so naju začudeno opazovali. Bilo je baš v soboto zvečer, »Bistričanje« so ravno prihajali v »shimmi« črevljih in z lahkimi palčicami. Nekaj časa sva jih gledala, potem pa odšla pod streho spat, naročivši oskrbnici, naj pošlje tovariša, ki bi naju iskal k nama. Zmenili smo se namreč bili, da ga počakava v soboto zvečer v Bistrici, v nedeljo pa polezemo na Zeleniške Špice.

Tovariša pa ni bilo. Vrnila sva se v Kamnik in domov.

Kotiček.

Planinski utrinki.*

Je čudna ta vrtoglavost! Mnogim, ki so v planinah popolnoma prosti tega zla, se prične vrteti spet ob pisalni mizi.

*

Tudi samo-plezalce prešinjajo dandanašnji globoka občutja. Pa to se sedaj zahteva. Nedavno tega je trdil nekdo, da tesno ob prsih skalovja prisluškuje dihu narave. Jaz nič ne zamerim naravi, če pri kakem takem ne samo diha, temveč zdaj pa zdaj tudi zakašlja in se ga — otrese.

*

Samo višinarstva nikar. Gori ne ukrade devištva nikdo izmed premagalcev in njihovih naslednikov. Te rože ne minejo. Toda: blebetanje in jajčne lupine, papir od časopisov in zmagoslavno razbite steklenice — to, to pa oskrunja.

*

Molči na planinah. Sicer ne boš čul tega, kar ti planine hočejo povedati in kar je važnejše.

*

Hočeš spoznati človeka? Glej, kako se vede v koči.

*

So neustrašeni planinci, ki so s svojo lastno močjo »naredili«
južno steno Marmolate in Dentblanche. Če pa bi jih kdo vprašal, ali so »naredili«
tudi kaj takega, kar je sicer težko, toda dandanašnji potrebno, ako naj človek velja za celega moža, bi jim zmanjkalo poguma za odločen »Ne«.

*

Če si navezan, pa te s tovarišem družijo samo napeta vrv, tedaj jo porabljal drugje. Samo v planinah nikar.

*

To pa še ni najslabše, da nas tisoč tujih skušenj v planinah ne privede do večje previdnosti, temveč da tudi lastne skušnje pri večini nič ne zaležejo.

*

Zbadanju svoje vesti se udaj, preden te bije nevarnost z gorjačo.

*

»Ne bi rad pogrešal v svojem življenju te strašne ure, kajti pil sem iz smrtne čaše.« Tako pravijo le oni, ki so zdravi ušli ledenim razpokam, plazovom in kamniti toči. Samo pošteno zlomljena noga — pa bi se radi odrekli slovesu, ki so ga s tem prejeli.

*

In vendar. Ljudje so v gorah boljši, čeprav samo mimogrede. Oskrbnik neke kočje, ki ima tudi spodaj v dolini majhno krčmo, mi je nekoč pravil, da se često pripeti, da se turisti čez četrto ure vrnejo in plačajo, kar so bili prej pozabili. V njegovi dolinski krčmi pa da se to ne pripeti nikdar.

* Iz knjige: Fendrich, Der Alpinist. — Pogl. Menschliches — Allzumenschliches, 90 sl. — Prev. **Mano Malenšek**.

Čez hrib in dol.

Po bližnjicah iz Celja v Kranj.

Dr. Milko Hrašovec.

Tisoč belih zvezd plava v mehki noči avgusta nad Celjskim kolodvorom. Mir je popolen; ura kaže 2 po polnoči in nočni popotniki so iz zakajenih lokalov že odšli v svoja ležišča, če jih imajo; drugi trudno dremlejo po klopeh.

S tridimi koraki srečam prijatelja Savo, ki sem ga bil povabil, da me spremlja na poti. Nahrbtnik nosi zadaž tak kakor kak gostilničar z dobro valuto svoj trebuh spredaj; dobra volja pa je pri naju obeh zastopana. Toda Janeza še ni — ura se pomika, vlak prihaja. Oj zakonski možje, kako težko se ločite od svojih zakonskih polovic — vlak pa ne čaka!

Ko sva vstopila in je vlak ravno hotel oditi — evo Janeza! Dostojno se je opravičil in še pohvalil svojo ženo, da ga ni pustila oditi v noč brez potrebnega okrepčila! Verjela sva mu — vsaj rekla sva mu tako!

Pogovor družbe, ki je bil početkoma sila živahen, je pojemal bolj in bolj. Enakomerno guganje vlaka je bilo vzrok, da je kmalu vse utihnilo. Močen sunek in cvileče zavore so nas nenadoma zdramile. Bili smo na postaji namembe, v Slovenski Bistrici.

Edini trije potniki, ki so izstopili na tem kolodvoru, so — oboroženi s cepini, katerih ostrina se je bliskala v medli mesečini — zbujali pri uradništvu in nastavljenih postaje, to se pravi pri vratarju, splošno pozornost.

»Po ravnem polju cesta gre«, poje narodna pesem; njej verno odgovarja cesta s postaje v mesto Slovensko Bistrico. Veličastna tišina nas obdaja; po poljih in livadah se je razlila megla, iz katere moli drevje ter gleda tu in tam kaka hišica. Dolgočasna cesta je kmalu za nami. Za mestom zavijemo v levo, odkoder pošilja svoj prvi jutranji pozdrav košato — zeleno Pohorje. Značaj tega pogorja je na vseh straneh enak: gozdovi, pašniki, polja in posestva — vse v velikem obsegu, kakor ga nismo vajeni gledati v nižini.

Proti Konjicam, Slov. Bistrici in Mariboru raste na Pohorskih obronkih znamenita vinska kapljica, dobro znana tudi turistom.

Pomikamo se hrabro in vztrajno naprej in uživamo že krepke solnčne žarke, ko gremo skozi prijazno in snažno vas Šmartno. Lepi in beli domovi, v katerih je že vse pokonci, nas veselo pozdravljajo; le cerkev, s svojo temno streho, gleda nekako resno v svet. Kmalu za vasjo, pravijo domačini, je dober studenec, kjer smo na predlog tovariša Save hoteli taboriti in s pripravnimi sredstvi nanovo oživiti dušo in telo. Duša je ves čas uživala božji svet; telo pa je romalo že sedmo uro, odkar je v obliki čaja dobilo v Celju jutranji pozdrav, ne da bi se bil kdo zanje zmenil. Zato smo težko čakali studenca in nastopa prijatelja Save, strokovnjaka v zadevah želodca in grla.

Studenca pa kljub objubam ni bilo. Zato smo opravili brez njega. Polegli smo se nad njivo zlate rži po trati in za nekaj časa obrnili svoj pogled edino v temno globino nahrbtnikov in pozabili na vso okolico. Šele ko smo si »dušo privezali«, smo dvignili poglede zopet okrog. S polnimi požirki smo pili veličasten pozdrav naših gozdov in vdihovali smolnati pohorski zrak: Ves široki hrbet Pohorja, od Sv. Areha do Mariborske koče, je ko na dlani pred nami. Ko se ozremo nazaj, nas pozdravljata iz nižine dobra znanca Boč in Donačka gora.

V dveh urah smo se iz Šmartnega po prekrasnih šumah povzpeli k sv. Arehu, kjer se družijo kar tri kočje marljive Podravske podružnice S. P. D. Ruška kočja pri sv. Arehu, z vilo »Planinko« ter Čandrovo kočjo, tvori danes pravo gorsko letovišče. V sredini veličastnih šum ob vedno izvirajočem in mrzlem Trstenjakovem studencu je na zelenih livadah zgrajena prijazna naselbina. Narava je celo okolico razsipno obdarila s svojimi krasotami; česar pa si razvajeni obiskovalec poželi, to je pripravila skrbna človeška roka: v Ruški koči živijo ko v mestnem hotelu in imaš mir, sonce, zrak in vode na pretek.

Naša družba — s cepini oborožena — je kajpada zbužala med letoviščniki, ki jih je kar mrgolelo, pozornost in — posmeh.

Po kratkem oddihu odšli smo iz prelepega kraja. Cilj prvega dneva našega potovanja je bil izdaten: kljub naporni poti smo hoteli do večera prehoditi še velik del Pohorja.

Za Ruško kočjo smo zavili na pot, ki kaže smer na Klopni vrh. Na izsekanem gozdnem parobku nas je obdalo neprodirno polje malin. Nekaj časa smo mirno gledali sladki gozdni sad, potem smo zapicili cepine v zemljo ter se razkadili po grmovju. Pol ure smo bili v gostéh pri malinah. Vročina je pričela brezobzirno pritiskati; v košatih gozdovih in gorskem zraku pa je vendar nismo čutili tako kakor v prašni nižini.

Markiranih potov je na tem delu Pohorja nebroj, nebroj tudi kažipotnih tablic, ki delajo čast pridnim raziskovalcem teh lepih gora. Savi in Janezu je bilo te pestre oznake celo preveč; sikaje sta delala opazke.

Pot, ki je sicer vedla brez prestanka po gozdovih, je že utrujala. Spuščali smo se globoko v dolino, akoprav smo vedeli, da moramo do Klopnega vrha še znatno na višini pridobiti. To je razkačilo spremljevalca bolj in bolj. Končno smo zaslišali nad divjo, temno gorsko sotesko votlo bobnenje vode. Po strmih pobočju smo prišli do divje se penečega potoka Lobnice, ki drvi po ogromnih skalah v dolino. Okolica, ki nas obdaja, je veličastna; le škoda, da voda potoka, oziroma zemlja in skala, po katerih drvi, ni čista. Videli smo Mali in Veliki slap Šumik, ki sta divje krasna. Še mnogo lepša morata biti v spomladi ali po izdatnem deževju, ko voda naraste.

Iz soteske smo prišli na planoto Stare Glažute. Od tod vede pot po nepreglednih gozdovih dalje. Vedeli smo, da mora nova kočja Mariborske podružnice S. P. D. na Klopnem vrhu biti že blizu in vendar se ni hotela prikazati. Ura je kazala štiri popoldne in pot nas je bila že pošteno utrudila. Ker prejšnjo noč nismo spali, sva s prijateljem Savom poglela po mahu in temeljito zaspala. Zbudil je naju šele hlad, ki je nastopil, ko se je sonce skrilo. In 10 minut od kraja počitka smo stopili v prijazno planinsko kočjo na Klopnem vrhu, kjer se je krog brhke oskrbnice — Korošice — sukal naš prijatelj Janez. Vroč čaj nas je kmalu pogrel, šli smo se razgledat po divni okolici kočje. Svet, na katerem stojimo, in ne vem koliko tisoč oralov naokrog, je last grofa Zabeo: inorodec — pa bogat; v bližini kočje stoji njegov lovski grad, zgrajen kot pravcat planinski dom, na preseku med gozdovi. V enonadstropni hiši imajo oskrbnika in gostilno. Razgled je posebno lep v Dravsko dolino proti Mariboru.

Ko smo se za nadaljnje potovanje, ki bi nas drugi dan naj privedlo v dolino Mislinje, informirali, smo posedli okrog tople peči v koči in kramljali. Koča S. P. D. na Klopnem vrhu ima lepo kuhinjo, sobo za oskrbnika ter dve sobi z okrog 10 posteljami. — Ob koči je močan, imeniten studenec. — Koča je oskrbovana in stoji na velevažnem križišču potov na Pohorju.

Če bosta stali še koči na Rogli in pod Veliko Kopo, bo krasno pogorje kar oživilo. Važna lega blizu meje, zdravo podnebje, nepregledni gozdovi, zeleni pašniki in livade, bistri potoki in studenci ter pridno slovensko pohorsko prebivalstvo, vse to zasluži, da zaslove po vsej naši domovini.

Po kratkem počitku smo ob 1. uri vstali. Zunaj je plaval beli mesec nad spečo pokrajino. Pošten mraz nam je butnil v obraz, ko smo iz prijaznega zavetišča odšli v gluho noč.

Pot po skoraj neprodirnih gozdovih, v mesečni razsvetljavi, je neizbrisna v naših spominih, kakor pripovedka iz tisoč in ene noči. Po neznani poti hodimo, po neznanih krajih v veličastnih prizorih narave. Nepozabna slika je pojemanje svetlobe lune ter blede jutranji svit mladega dneva. Sreča je, da seče gozdno pokrajino začetkoma le ena cesta in da vsled tega nismo izgubili orientacije. Srečali nismo nikogar.

Pri polni dnevni svetlobi smo stopili na z gozdovi obraslo planoto Pesek. Diven kraj, prelepo pripraven za kako alpsko letovišče! Po večurni hoji smo našli v zarezi pod Roglo pastirje in kosce, ki so spravljali in kosili sladko gorsko travo. Rade volje so nam pokazali pot, ki bi nas naj vedla v dolino.

Srečavali smo zdaj mnogo živine, ki so jo gonili na pašo. Nbroj studencev je izviralo ob poti, ko smo prišli na dno doline, katere levi rob je ves posekala lesna tvrdka Berger v Mislinju. Občudovali smo podjetnost teh ljudi, ki so iz tujine prišedši, nakupili tu mnogo gozdov, da naše gozdno premoženje izpreminjajo v zlato. Sečnja in gozdno gospodarstvo je popolnoma moderno in prikupno. Gotovo kakih 15 km globoko od postaje Mislinje je napeljana električna železnica, po kateri spravljajo hlode na žage in vlak. (Konec prihodnjič.)

Društvene vesti.

Redni občni zbor osrednjega Slovenskega Planinskega Društva (>Osrednji Odbor<) se je vršil dne 17. aprila 1925 v salonu restavracije pri »Levu« v Ljubljani.

Načelnik dr. Fran Tomišek otvori zborovanje in pozdravi v velikem številu zbrane planince, posebej zastopnike Jeseniške, Mariborske in Podravske podružnice, med temi starosto Lesjaka iz Ruš, nadalje g. R. Badjuro, referenta za tujski promet, Miss Copeland, lektorico angleškega jezika na ljubljanski univerzi, in zastopnike dnevnega časopisja, katerim izreka zahvalo v imenu odbora in jih prosi naklonjenosti tudi v bodoče.

V kratkih markantnih potezah je nato orisal dr. Tomišek delovanje SPD v preteklem letu, poudarjajoč, da je društvo v polni meri izpolnilo svoje obljube. Postavilo je Križko koč na Krvavcu, ki se bo letos otvorila; predelalo je pri hotelu »Zlatorogu« gospodarsko poslopje, v katerem bo večje število sob za tužce; s tem se bo razbremenila dependanca, ki bo dobro služila domačim planincem; saj dosedaj v sezoni niso mogli prenočevati pri »Zlatorogu«. Vse to je stalo hude gmotne žrtve; Osrednji Odbor se je moral zadolžiti, da je bil kos delu. Upa pa, da te žrtve niso bile zastonj in da bodo kmalu poplačale ves trud. Posebno pažnjo je posvetilo SPD oskrbi koč, ki je bila povsod dobra; poprava koč pa je stala mnogo denarja. — Društvo je bilo v prijateljskih stikih z ostalimi planinskimi društvi, posebno s Srpskim plan. društvom v Beogradu, ki nam je šlo povsod na roko, posebno glede železniških olajšav. — Nadalje je omenjal

uspešno propagandno delo, ki ga je razvijal odbor v svrhu okrepitev zanimanja za naše lepe planine. V ta namen je služila razstava planinskih slik v Beogradu. — Tudi naše glasilo »Planinski Vestnik« se bo vedno bolj izboljševalo.

Zapisnikarjem imenuje tajn. namestnika g. Stanko Tomince, overovateljem pa gg. Lapajneti in Šabca.

Tajniško poročilo je podal namestnik g. Tominec, ki je poudarjal, da je bilo društveno delovanje osredotočeno predvsem na gospodarsko delo. Zgradila se je koča na Krvavcu, ki bo poleti otvorena in bo posebno dobro služila zimskemu športu; preuredilo se je gospodarsko poslopje pri »Zlatorogu«, postavila se je čolnarna ob Bohinjskem jezeru, popravila koča na Veliki Planini in je dobila nov inventar; nadalje so se popravile: Cojzova koča, obe Goliški koči ter Staničeva in Vodnikova koča. Popravila in nanovo markirala so se razna planinska pota. — Osrednji Odbor SPD je štel okoli 4000 članov, 19 podružnic pa čez 3000, tako da broji društvo okroglo 7000 članov. Nanovo se je ustanovila podružnica na Jesenicah in Belokranjska podružnica v Črnomlju ter pripravljajni odbor za podružnico v Črnomlju in pripravljajni odbor na Vrhniki. Društveno glasilo »Planinski Vestnik« je imelo 1.409 naročnikov. — Tajništvo je rešilo nad 3000 dopisov in odpravilo čez 3000 strank. — Društva so se spomnili razni dobrotniki, predvsem denarni zavodi, in mu naklonili manjše in večje denarne podpore. Posebno zahvalo izreka dr. Katičiču, šefu zdravstvenega odseka, ki nobeno leto ne pozabi Slov. Planinskega Društva. — Ob sklepu se spomni v minulem letu umrlih članov, posebno notarja dr. Schmidingerja, velikega dobrotnika SPD, ter žrtev planin: dr. Klementa Juga, Ante Lenarčiča, Vladka Topolovca in gorskega vodnika Hlebanje. Navzoči se dvignejo s sedežev, da počaste spomin pokojnih planincev.

Blagajniško poročilo je podal društveni knjigovodja g. Rudolf Rozman. Iz njega je razvidno, da je denarni promet zelo narastel; dosegel je svoto 11,755 218.— Din. Lep dobiček so vrgle koče, ozir. hotela Sv. Janez in Zlatorog. Čisti dobiček znaša 114.322.— Din. — V imenu revizorjev je predlagal g. Ferlinc, ki je z g. Škrlepom pregledal blagajniške knjige in našel vse v najlepšem redu, absolutorij in posebno zahvalo g. Rozmanu. Predlog je bil sprejet.

Nato je podal g. Rozman proračun za leto 1925, ki izkazuje ravnovesje v znesku 1,503.995.— Vsled ogromnih stavbenih stroškov za kočo na Krvavcu in gospodarsko poslopje pri Zlatorogu tekoča denarna sredstva niso zadostovala; zato se je moral Osr. Odbor zadolžiti pri Hipotekarni banki v Ljubljani za 25.000.— Din in pri Mestni hranilnici ljubljanski za 152.500.— Din.

Tajniško in blagajniško poročilo ter proračun je občni zbor sprejel brez pgovora.

Pri nato sledečih volitvah je bil izvoljen per acclamationem sledeči odbor: predsednik dr. Fran Tominec; za odbornike: gg. Janko Mlakar, Stanko Tominec, Joža Jeretina, Ivan Tavčar, Gvidon Čadež, Makso Hrovatin, Rud. Rozman, inž. Viktor Skaberne, Franc Lapajne, Janko Ravnik, Alojzij Knafelc, Janez Kveder in dr. Fran Pavlin; revizorjem gg. Ferlinc in Fran Škrlep; za odbornike namestnike: Ivan Krivic, dr. Stanko Tominec, dr. Dominik Žvokelj, Janez Šabec in Miško Vljaj.

Nato se je vršila dolgotrajna razprava o spremembi društvenih pravil; debata je bila pravo živahna in so v njo posegali zlasti zastopniki podružnic. Konečno so bila pravila sprejeta z neznatnimi korekturami.

Iz zapisnika O. O. SPD v aprilu 1925. Aprilove seje so bile radi bližajočega se občnega zbora in vsled velikega dela, ki polno zavzema vsakega odbornika pred otvoritvijo letne sezone, zelo živahne. Sestavila se je kandidatna lista za nove volitve. Društvena pravila so se konečno uredila in na občnem zboru z neznatnimi spremembami sprejela. Predložena kand. lista je bila na občnem zboru izvoljena per acclamationem. Na prihodnji seji se je sestavil sledeči odbor: Predsednik dr. Fran Tomiňsek, namestnik: Janko Mlakar; tajnik: Stanko Tomiňec, namestnik Ivan Tavčar; blagajnik Joža Jeretina; namestnik dr. Fran Pavlin; gospodar: Makso Hrovatin; namestnik: Gvidon Čadež; knjigovodja: Rudolf Rozman. Odborniki: Janez Kveder, Janko Ravnik, inž. Viktor Skaberné, Franc Lapajne in Alojzij Knafelc; odbornikov namestniki: dr. Stanko Tomiňsek, dr. Dominik Žvokelj, Ivan Krivic, Ivan Šabec in Miško Vlaj. Revizorja: Emerik Ferlinec in Fran Skrlep.

Na prošnjo planinskega društva »Fruška Gora«, ki se je ustanovilo leta 1924, se priznavajo njegovemu članstvu iste ugodnosti v naših kočah, kakor jih uživajo naši člani.

Dr. Žižek iz Beograda poroča, da se bodo vpeljale v svrhu pridobitve znižane voznine po železnicah za planinska in druga društva enotne izkaznice. Sklenilo se je dr. Žižeku, odnosno ministrstvu ponovno naznaniti naš predlog, da ostanejo naše izkaznice v veljavi in naj jih druga društva po naših uredi. Na ta sklep se opozore tudi vsa ostala planinska društva Jugoslavije.

G. R. Badjura je podaril društvu en izvod svojega dela »Pohorje«. Ocenio bo priobčil urednik Pl. Vestnika dr. Josip Tomiňsek. G. Badjuri, ki edini orje ledino na tem polju, se izreče zahvala.

Na znanje se vzame dopis načelnika glavn. kolodvora v Ljubljani, ki nas obvešča, da bo od 4. junija t. l. naprej vozil gorenjski mešani vlak št. 943 zvečer do glavnega kolodvora, in ne samo do Šiške. Odhajal bo, kakor do sedaj, z gorenjskega kolodvora.

Zavodu za meteorologijo v Ljubljani se dovoli, da si postavi dežomerske postaje pri katerikoli naši koči. — Za razstavo knjig v Firenci se je dalo na razpolago nekaj letnikov »Planinskega Vestnika«, zemljevidov in propagandnih brošur. — Odbor za odkup tvarine za Pariško izložbo je odkupil vse slike, ki so mu bile iz Slovenije odposlane. — Staničeva koča, ki je v zelo slabem stanju — zaredila se je goba, — se prične na predlog g. Kvedra takoj popravljati. Istotako se popravi na predlog g. Lapajneti pot čez »Taško« na Kokrsko sedlo.

Inozemci neslovanske narodnosti se smejo sprejemati kot člani SPD le po odobritvi O. O. v Ljubljani, kar naj vse podružnice vpoštevajo.

Otvoritev planinskih hotelov in koč. — Osrednji Odbor sporoča, da se otvorijo do prvega junija sledeče koč: Križka koča na Krvavcu, Spodnja koča Na Golici, Kadilnikova koča vrh Golice, Aljažev Dom v Vratih, Cojzova koča na Kokrskem sedlu in Koča na Kamniškem sedlu.

Otvorjeni so celo leto: hotel »Zlatorog«, hotel Sv. Janez ob Boh jezeru, Koča v Kamniški Bistrici, Križka Koča na Krvavcu in Koča na Veliki Planini. Poslednja se bo oskrbovala od 31. maja naprej v lastni režiji in bodo cene iste ko po vseh drugih naših kočah.

Izletnikom v Bohinj. Da se omogoči turistom, posluževati se hitrejših zvez, se je odločil gospod Grobotek prevažati turiste in izletnike po jako nizki ceni z

avtomobilom Fiat, in sicer od kolodvora Bohinjska Bistrica do Zlatoroga. Račun: se do hotela Sv. Janez Din 10.—, do Sv. Duha Din 12.— in do Zlatoroga Din 15.— za osebo.

O tujih markacijah po našem ozemlju. V 5. številki »Plan. Vestnika« (str. 110) čitam v članku g. svetnika Serneca »Iz Šoštanja na Kočno«, da vede s Savinjskega sedla na vrh Kočne lastna nova nemška markacija preko meje po našem ozemlju. — Lani sem pa jaz na Olševi nad Solčavo zapazil, da prihaja očitno iz Železne Kaplje preko grebena nad cerkvičo sv. Duha nova nemška markacija, ki vodi popolnoma po našem ozemlju na vrh Olševe.

Dobro bi bilo, da bi naše SPD na take slučaje opozorilo merodajne činitelje, oziroma vsaj vodilo tozadevno evidenco

Dr. Milko Hrašovec.

Potrebne markacije. — Pogorje v kotu med bivšo Koroško in Stajersko je v planinskem oziru še prav malo obdelano. Ker se ondi bolj in bolj razvija promet med Dravsko in Savinjsko dolino, naj sosednje podružnice SPD skrbje še letos za dobre markacije v pogorju: Poljane—Reht—Kračinik; Olševa—Sleme; Raduha—Vode—Kramarica—Št. Vid. — Nadalje je treba misliti na zgradbo zavetišča na Peci in na Slemenu; od obeh je doli v Koprivno predaleč.

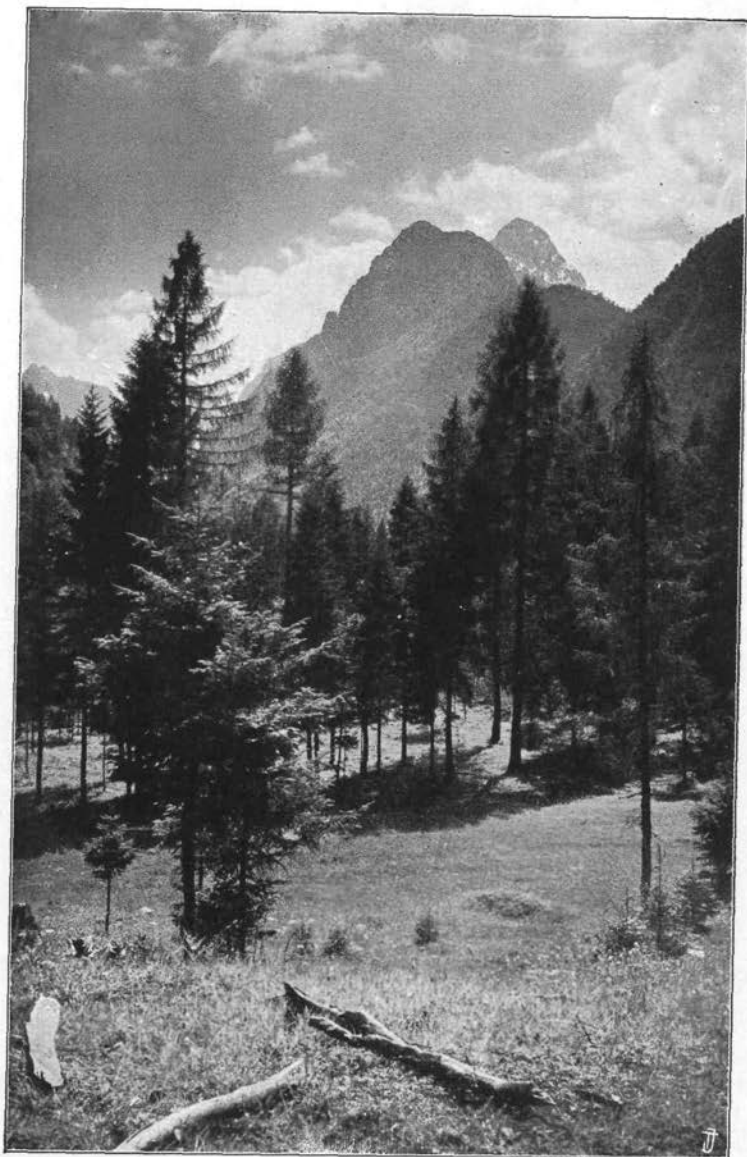
K imenoslovju v Triglavskem pogorju. — Gosp. dr. H. Tuma opozarja, da pravi Trentar (pot) »čez Plemenice« (za: Bambergovo pot); vsa planota zahodno pod Triglavsko glavo se imenuje »Planja«; »Triglavska Planja« je torej domači izraz za »Bovški ledenik« (ki niti ni ledenik, ampak je navadno snežišče).

Naše slike: Motiv iz Zgornje Radovine. Malo je turistov, ki si izbere dolino Krme za pot na Triglav. Je pač izmed vseh dostopov le-ta najdaljši. Vendar pa je slikovit. Krma prav nič ne zaostaja za Vrati ali Kotom. V veličastnem krogu jo obdajajo znameniti, lepo oblikovani vrhovi, na jugu Klečica (1888 m), Debela Peč (2007 m), Lipanski vrh (1983 m), Mali Dražki vrh (2132 m), Vel. Dražki vrh (2243 m), Toscec (2275 m) in Vernar (2225 m), na severu pa mogočna Rjavina (2457 m) s svojimi košatimi odrastki. Posebno zanimiv je vhod v Krmo, ko prihajamo izpod Kota v širni, lepo zeleni kotel, kjer se družijo Krma z dolino Radovino. To točko predstavlja naša slika.

Od upravnštva in uredništva. — Naročnina za »Pl. V.« je v tuzemstvu 40 Din, v inozemstvu 60 Din na leto. — Uprava »Plan. Vestnika« je v pisarni Osrednjega Odbora SPD v Ljubljani, Šelenburgova ul. št. 7, II. nadstr.; tja je nasloviti naročbo, naročnino in reklamacije ter ponudbe glede slik. — **Rokopisi** in uredniške stvari pa se naj pošiljajo naravnost uredniku v Maribor.

Vsebina: Dr. Jos. Cir. Oblak: Risnjak (str. 121). — Dr. M.: Navodilo za planince iz 18. stoletja (Hacquetovo) (str. 125). — † Vladimir Topolovec: Zgode in nezgode v planinah (str. 133). — Kotiček: Planinski utrinki (str. 138). — Čez hrib in dol: Po bližnjicah iz Celja v Kranj, dr. Milko Hrašovec (str. 139). — Društvené vesti: Redni občni zbor Osrednjega Slovenskega Planinskega Društva (str. 141). Iz zapisnika O. O. SPD v aprilu 1925. Otvoritev planinskih hotelov in koč. Izletnikom v Bohinj. (str. 143.) O tujih markacijah po našem ozemlju. Potrebne markacije. K imenoslovju v Triglavskem pogorju (str. 144). — Naše slike: Motiv iz Zgornje Radovine (str. 144).

Urednik dr. Josip Tomišek v Mariboru. — Izdaja in zalaga Slovensko Planinsko Društvo v Ljubljani (Osrednji odbor). — Tisk tiskarne Makso Hrovatin v Ljubljani.

Motiv iz Zgornje Radovne

Fot. prof. Janko Ravnik